

JOAN GARÍ

Notícia de la lentitud

Va guanyant terreny, és una força tranquil·la, desarma els qui pren i es va afermant amb fites bibliogràfiques. És la lentitud. En la lentitud, la història s'acumula però esdevé transparent, sense gruix; els seus signes comencen sent imperceptibles però, de sobte, u els reconeix com a formants essencials de la vida. Aquesta és una història d'opòsits: contra l'encefalopatia vergonyant del boví, la insurrecció untada amb oli del (José) Bové; contra els efectes perversos de la globalització, les manobres imprescindibles de localització; contra la glossopeda (malaltia dels ramats), la glossolàlia (do carismàtic de llengües). I així.

Tot plegat, diria, té un sabor invariablement francès. En ple final de segle van aparèixer petits evangelis on la bona nova es predicava precisament en l'idioma més avantguardista –més fonèticament agosarat, més conceptualment dens– de tota la Romània. Una obvietat: *lenteur* s'oposa a *vitesse*, però també a *grandeur* –i no només per la rima.

El primer evangeli –Milan Kundera a banda– potser fou *La première gorgée de bière (et autres plaisirs minuscules)*, de Philippe Delerm, i era l'any 1997. El que s'hi reivindicava era una nova manera d'enfrontar-se amb el món, jerarquitzant la nostra relació amb les coses no amb termes productivistes sinó amb duanes estrictament sensorials. La lentitud s'enjogassa i se santifica especialment entre els aliments. Anar a comprar el croissant a primera hora del matí, olorar les pomes esteses al soterrani, assaborir la fredor primigènia de la cervesa abans que esdevinga un caldo insípid: són “plaers minúsculs” que no valen res, és a dir, que ho suposen tot. Però hi ha més: escoltar el soroll que feien les dinamos en les velles bicicletes, o el silenci nocturn de l'autopista, o la veu d'aquesta dona a qui estimes a través de l'anacronia emergent d'una cabina telefònica. I així amb la vista (admirar el jardí immòbil –l'hort dels noucentis-

tes–, o les boles de vidre on, com en Robeud, sempre neva), i amb el tacte (el jersei d'octubre, les sabatilles mullades, l'experiència inefable de desbajocar pèsols a mitjan matí). És un règim antieconòmic que ha de ser atès en versió original –i en veu alta, per favor: “*Il faudrait devenir octobre, terre battue, voussure de la cave, pluie, attente. L'odeur des pommes est douloureuse. C'est celle d'une vie plus forte, d'une lenteur qu'on ne mérite plus.*”

Després de Delerm, va ser el torn de Pierre Sansot. *Du bon usage de la len-*

“Qui millor ve duent a la pràctica aquesta filosofia, aquest art del poc, és Espinàs amb els seus viatges a peu”

teur és del 98 (traduïda com *L'art de vivre la lentitud* per La Campana). Sansot també es rebel·la contra aquesta exigència contemporània de considerar l'acció com una cosa elogiada per sobre tot. Ja no es tracta, simplement, de treballar: cal actuar. Enfront d'aquesta pul·lulació angoixosa, Sansot difon les virtuts de vagarejar, de somiar, d'introduir dins el temps propi un salvífic compàs d'espera. Per a l'escriptor, específicament, recomana no el model d'aquells que produeixen molt, i molt de pressa, sinó el d'aquells qui només accepten parlar després d'un silenci interminable. L'ombra de Bartleby, doncs, hi plana, subjugat.

Contra els excessos antiecològics, els criteris exacerbats de rendibilitat i la

submissió acrítica al mercat, el nou abanderat de la *lenteur* predica una vida de moderació, sense desdenyar-hi els plaers de la bona taula i el principi actiu del no fer res. Si “tot és cultura”, millor passar per inculte.

Em pense que, entre nosaltres, qui millor ve duent a la pràctica aquesta filosofia (aquest “art del poc”) és Josep Maria Espinàs. Als seus viatges a peu –una antropologia minimalista absolutament recomanable– se'ls podria aplicar ben bé el fet que “un home lent progressa quan ho desitja”.

Efectivament. Viatjar a peu és més que una excentricitat. És, primerament, una “rara disciplina física i mental”; després –o alhora– un al·legat contra l'extensió de la fatídica tríada “més amunt, més de pressa, més lluny”. Per a contrarestar aquesta febre falsament olímpica, el ciutadà agafa un gaiato i va a la ruralia, i segueix les antigues sendes i parla amb els vells. Escriure, amb tot això, és purament “un intent de refer, allargar i comunicar el plaer d'haver vist”.

La manera d'Espinàs –la manera de tots els qui decideixen prescindir del vehicle, o prefereixen el tren al TGV, o l'autobús a l'Audi– és l'única manera de poder copsar el paisatge (aquesta lentitud geogràfica) en les seues autèntiques dimensions espacials i temporals. I reinventar el diàleg a l'ombra de cada pedrís entre els darrers filòsofs realment importants que ens van quedant. Espinàs ho ha fet a tot arreu: a Catalunya, al País Valencià (*A peu per l'Alt Maestrat* és un dels meus predilectes), a Castella, al País Basc; darrerament, a Extremadura. En la immensitat rogenca de la devesa extremenya, o en l'aridesa calcària dels Ports, el món li semblaria haver-se detingut un moment només per a sentir els passos del darrer caminant. Aquest, sabent el que fa, no té pressa, però no s'atura. És la lentitud.

Escriptor